

7/17, 17/1-66

Paattinen Auvainen Ylitalo

kivikautisen asuinpaikan tut-
kimukset v. 1965

(kaivauskertomus)

PAATTINEN Auvainen Ylitalo (Auvaisten nummi)

Pitäjä: Paattinen

Kylä: Auvainen

Tila: Hulvela-Ylitalo; Rn:o 1²⁴

om.: Viljo Soinila; os. Paattinen, Auvainen
(alue vuokr. TVH:lle)

Löydöt:

KM 15609:1-9 (Huurre 1962)

KM 16889:1-263 (Siiriäinen 1965)

Tämän kertomuksen liitteet:

karttaliitteet 1-4

valokuvat ff. 31216-31240

Asuinpaikka sijaitsee peruskartan til. n:o 1044 10 ruudussa 72/18, koord. p= 6718-54, i= 572-22, k= 48 m ymp.

Suorittaessaan Paattisten pitäjän muinaistieteellistä inventointia v. 1962 nimitti Matti Huurre "Auvaisten nummeksi" n. 1200 m pitkän (suunnassa ~~10.00-40.00~~) ja n. 300 m leveän ympäristöstään hie- man kohoavan moreenisen maastokohdan , jota rajoittaa pohjoisessa, etelässä ja lännessä epäyhtenäinen korpialue. Kohouma on korkeim- millaan itä- ja länsipäissään, joissa on monia kalliopaljastumia. Etelärinne on jonkin verran loivempi kuin pohjoisrinne. Moreenipat- ja on paksuimmillaan - lähellä kohouman pohjoisrinnettä - n. 6 m:n vahvuinen, sen yläosa on kerroksellinen ja pinnalla on vaihtelevan- paksuinen hiekkakerros - keskimäärin paksumpi etelärinteellä¹⁾.

Moreenikohouman itä-länsi - suunnassa keskiosassa on laaja yh- tenäinen soranottoalue, joka v. 1948 painetussa topografikartassa on vielä useana pienenä alueena. Tämä sorakuoppa oli jo Huurteen in-

1) mainitut ominaisuudet ovat glasigeeniselle päätemuodostumal- le karakteristisia. Lisäksi osoittautui muodostuman pituusakseli olevan läheisistä kalliopaljastumista tekemieni uurrehavaintojen perusteella ~~olevan~~ kohtisuorassa jäätikön kulkusuuntaa vastaan.

ventointia suorittaessa ylettynyt läpi moreenikohouman N-S - suunnassa ja ainoastaan kapea alue pohjoisrinteellä oli koskemattomana. Kuopan pohjoisreunasta, jossa maasto vietti jo pohjoiseen, löysi Huurre kvartsi-iskoksia ja saviastianpalasia Ylitalon tilaan kuulualta maalta, ennen kaikkea siltä kaistalta, joka oli vuokrattu Tie- ja vesirakennushallitukselle (ks. Huurteen inv. kert. ss. 5-7 ja karttaa s:jen 6 ja 7 välissä sekä panoraamavalokuvaa 27450-52). Huurre rauhoitti paikan soranotolta.

V. 1964 ilmoitti TVH olevansa halukas laajentamaan soranottonsa ilmeisen kivikautisen asuinpaikan alueelle ja hyväksyi menoarvion, jonka Muinaistieteellinen toimikunta laski. Tutkimukset suoritettiin allekirjoittaneen johdolla 4.-14.6.1965 hellesään vallitessa.

Saapuessani paikalle saatoin havaita, että löytöalue oli muuten koskematon, mutta se kapea soranotolta säästynyt saareke, jolla Huurteen maamerkinä mainitsema suuri siirtolohkare sijaitsi, oli nyt kaivettu pois (jäänteet näkyvät kuvassa f. 31234), joten tämä tärkeä löytökohta oli jo tutkimuksen ulottumattomissa (vrt. Huurteen karttaa). Löydöksiä havaitsin samoilta kohdilta kuin Huurrekin, ainoastaan sorakuopan pohjoiseen työntyvän "lahdekkeen" länsireunalta en löytänyt ainoatakaan iskosta. Tiheimmässä näytti löytöjä olevan havaintojeni mukaan mainitun "lahdekkeen" itäreunalla ja sillä "niemekkeellä", jolle Huurrekin on tiheimmin merkkejä sijoittanut.

Viimeksi mainittuun paikkaan avattiin k a i v a u s a l u e e t , jotka sovitettiin samaan koordinaatistoon keskenään (karttaliitteet 1 ja 2). Maaperä täällä oli hiekkaa, jossa oli nyrkinko-koisia kivenmulikoita harvassa (kuvat ff. 31233-4). Alueella B-G hiekka oli pinnalta n. 15 cm paksult löysää, syvemmällä tummaa ja rautapitoista sekä hyvin kovaksi iskostunutta. Löysä pintahiekka oli vaaleanharmaata. Turve oli päältä pukattu katerpillarilla pois

(kuva f. 31231). Alueen L-N kohdalla oli n. 5 cm paksun turve-humuskerroksen alla pieninä laikkuina esiintymättä lyijyhiekkaa (podsolimaannoksen huuhtoutunutta kerrosta) ja erittäin kovaksi iskostunutta tummaa hiekkaa (rikastumakerros), joka oli niin tiivistä, että maaperä oli ennen kaivauslastoilla tarkastamista ensin rikottava lapioidella iskien.

L ö y d ö k s i ä tuli alueelta B-G ainoastaan löysästä pinta-kerroksesta, alueelta L-N humuksen alta kovasta hiekasta n. 30 cm:n syvyydelle asti. Kiinteitä muinaisjäännöksiä löytyi ainoastaan yksi harvakseen kivetty liesi r:sta L:8 (karttaliite 4 ja kuva f. 31237). Liesi lienee osittain rikkoutunut, koska sen kivet sijaitsivat hajallaan heikosti erottuvan punertavan palomaan (punertava hiekka, jossa pieniä hiilenmuruja¹⁾) ympäröiminä. Kivet olivat tulen rapauttamia. Lieden halkaisija lienee ollut 60 cm. R:ssa M:7-8 oli heikko punertavan (palaneen) hiekan esiintymä sekä hiiltä

Irtaimia löydöksiä tuli seuraavasti:

keramiikkaa	31	palasta
kvartsiesineitä	115	kpl
- iskoksia	726	kpl
kv-keratof.esin.	23	kpl
- isk.	219	kpl
kvartsiittiesin.	2	kpl
- isk.	17	kpl
kiviesin. katk.	7	kpl
liuskeiskoksia	8	kpl
palanutta pihkaa nokare		

Keramiikka edustaa kampakeramiikan Äyräpään tyyllivaihetta I:1. Luetteloon on kvartsikeratofyyriesineiksi ja -iskoksiksi merkitty kaikki porfyyrirakenteisista kivilajeista valmistetut esineet . Ma-

---

1) hiilinäyte KM 16889:263

teriaali on kuitenkin heterogeenista ja kuuluu ns. Itämeren porfyryreihin (itse asiassa lipariittia, graniittia vastaavaa pintakivilajia), joiden mulikoita tavataan Länsi-Suomen rannikkoalueen moreeneissa. Hioinlaakoihin on käytetty punertavaa ns. Jotunilaista hiekkakiveä, jonka laakoja oli alueen moreenissa runsaasti.

Löytöjä tuli alueelta L-N - joka kaivettiin pohjoiseen viettävää rinnettä mahdollisimman alas asuinpaikan alarajan selville saamiseksi - alimpaa ruudusta N:ll. Profiilista (liite 3) näkyy, että tästä alaspäin on maastossa n. 6 m leveä jyrkempi rinteeseen osa (kuva f. 31238), selvästi erottuva törmä. Törmän alla, korkeudelta 48 m ymp. alkaen rinne taas loiveni. Maaperä oli vielä n. 10 m:n vyöhykkeellä hiekkaista, mutta siitä pohjoiseen huuhtoutunutta moreenia, joka oli rikastunut isoista kivistä. Mainittu korkeus (48 m ymp.) osoittaa siis ilmeisesti pitkäaikaisen (tai mahd. transgressiivisen) merenrannan tasoa.

N. 50 m alueesta L-N ^{Loun'} itälounaaseen kaivettu 15 m pitkä koeoja samoin kuin tässä n. 12 m itään kaivettu pieni koealue (karttaliite 1 ja valokuvat ff. 31217, 31220-21, 31234 ja 31239-40) olivat täysin löydöttömiä. Koeojan korkein kohta ulottuu ainoastaan 47,50 m ymp. ja alueen n. 48 m ymp.; korkeudet eivät ulotu asuinpaikan alarajan korkeudelle asti. Huurteen täällä tekemät löydöt ovat siis peräisin jo tuhotulta alueelta, josta oli hänen paikalla käydessään säilynyt vielä siirtolohkareen "saareke" - tämä oli jo kuitenkin ennen tarkempia tutkimuksia ehditty poistaa.

Vaakituksessa käytettiin kiintopisteenä kantoa, jolle lukema koneelta oli 181. Kannon korkeus oli 48.40 m ymp. vaakittuna TVH:n mittaamasta sorakuoppaan johtavan tien varressa sijaitsevasta numeroittomasta kiintopisteestä, jonka korkeudeksi ilmoitettiin 41,10 m ymp.

Helsingissä tammikuun 15 pnä 1966

Ari Siiriäinen

Ari Siiriäinen, hum.kand.

PAATTINEN AUVAINEN YLITALO

f. 31216

f. 31217

f. 31218

f. 31219

Auvaisten nummen hiekkakuoppa, kuvattuna sen eteläreunalta pohjoiseen. Kiv. alueiden paikat merkitty ristillä. Etualalla olevat kaset moreenin alaista savikkoa.

f. 31220

f. 31221

f. 31222

jätkeu seur. palville →

f. 31223

Tutkimusalue lähempänä, kuvattuna etelästä. Tämän palwin suolella läntiset tyhjiät koekairauskohdat (merkitty x:llä), vt. karttaliite 1.

Panoraamakuva jatkuu seur. palville →

Valok. A. Siiriäinen 1965

PAATTINEN AUVAINEN YLITALO

Alueet B-G ja L-N
kuvattuna etelästä →

f. 31226

f. 31227

f. 31228

Kaivaus käynnissä alueella B-G

← jatkoa ed. palviltä

f. 31223

f. 31224

f. 31225

Alueet B-G ja L-N kuvattuna lännestä,
kaivaus meneillään alueella B-G ↓

f. 31229

f. 31230

Valok. A. Siiriäinen 1965

f. 31231

← Alue B-G →

Turve oli jo ennen
kaivausta poistettu
katerpillarilla. Kuva
← koillisesta

Käypä pintahiikka
(= kulta. kerros, n.
15 cm paksu) pois-
tetty. Kuva →
lännessä

X

f. 31232

Etuosalalla alue
B-G; kaivaus
käynnissä alueet
L-N. Taustal-
la tyhjiät koe-
alueet (merkitty
X:llä). Kuva
← idästä

f. 31235

f. 31233

f. 31234

f. 31236

← Alue L-N →

Kiivaus melkein polijassa, ruutu L:7 vielä kesken. Taustalla laskeutuu maasto jyrkästi polijoiseen (vt. profiilia, karttaliiite 3). Kuva etelästä.

←

Ruudun L:8 lie-
si suoraan ylhääl-
tä →

f. 31237

f. 31238

Törmä (vt. kart-
taliite 1 ja 3),
kuvattu polijo-
sesta

←

Koekaivausten
alue (vt. kartta-
liite 1), kuvattu
länneestä →

f. 31239

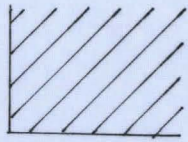
f. 31240

Paattinen Auvainen Ylitälo

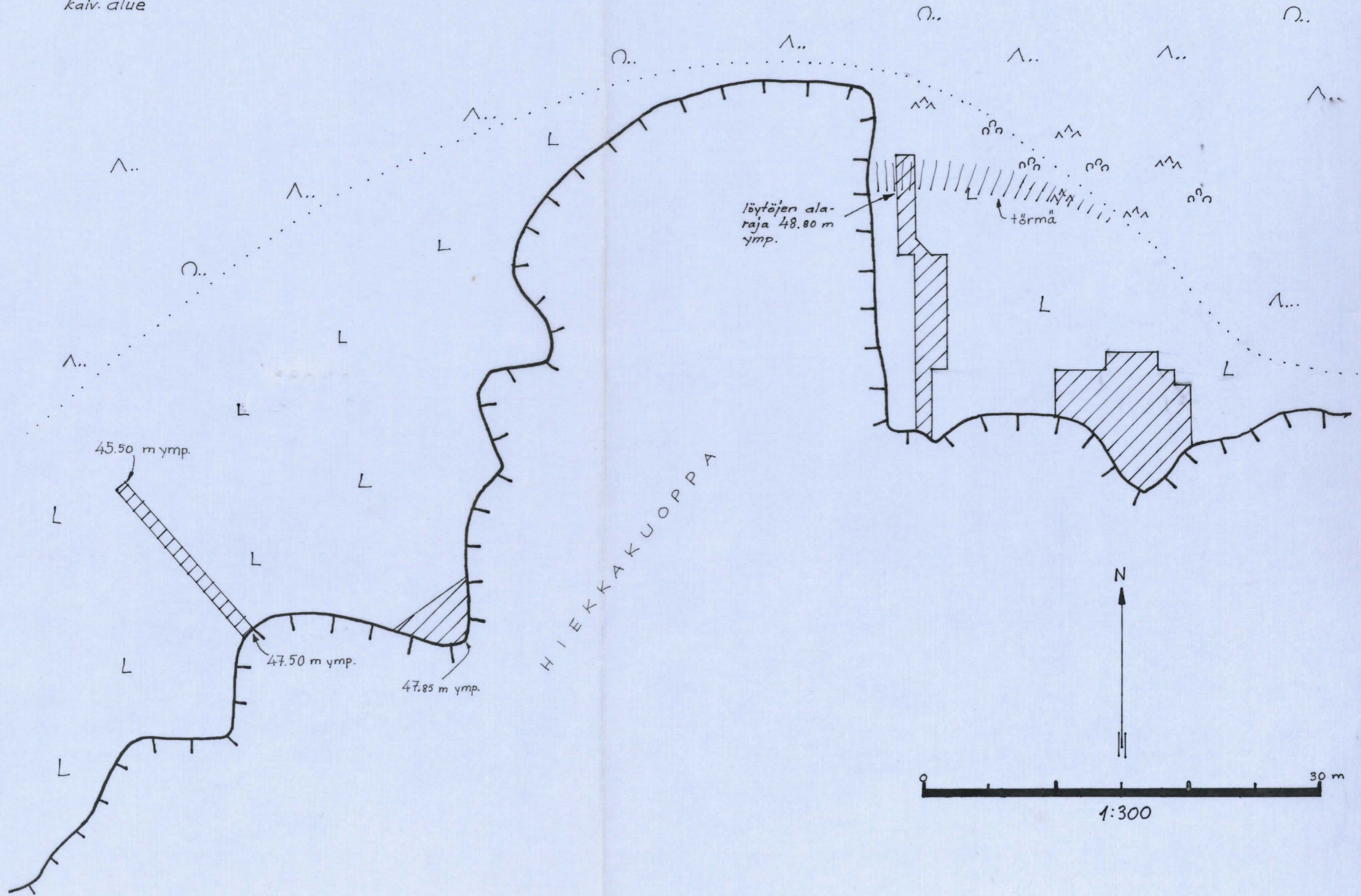
A.Siiriäinen 1965

Alueen yleiskartta 1:300

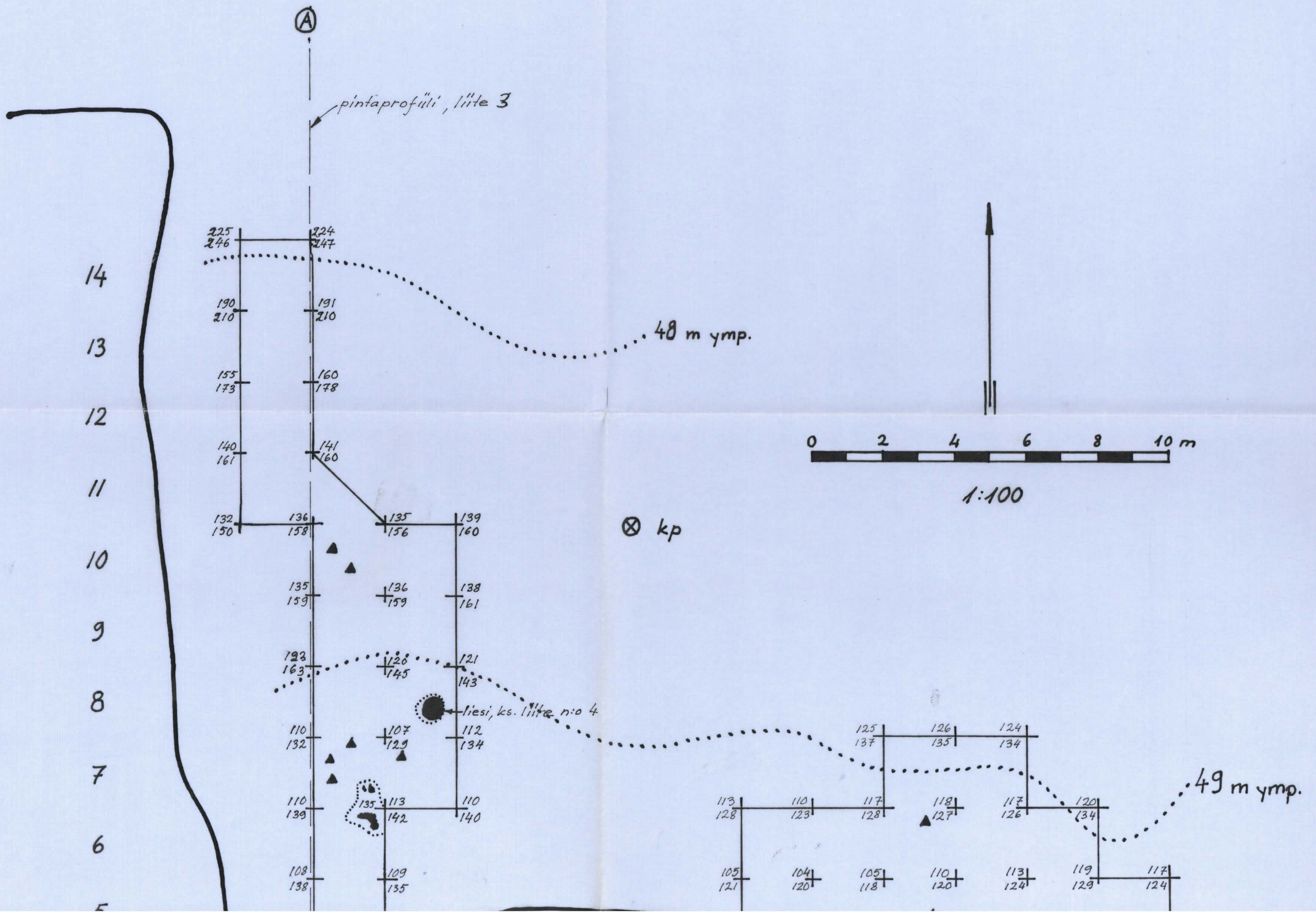
kertomuksen liite n:o ①

kaiv. alue

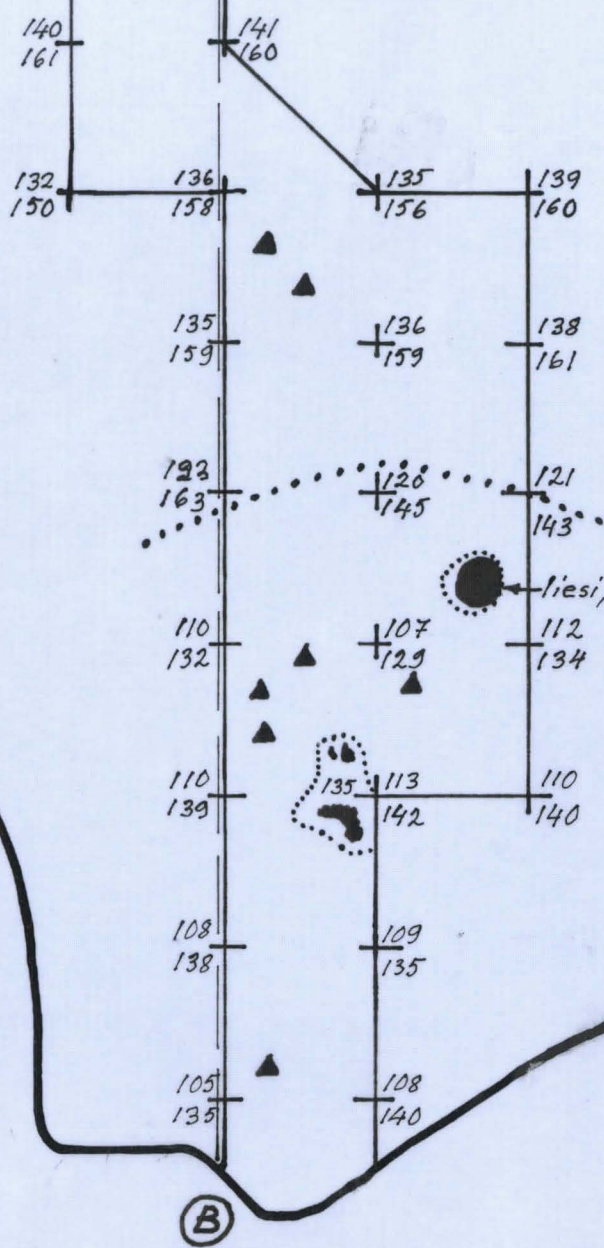

H I E K K A K U O P P A

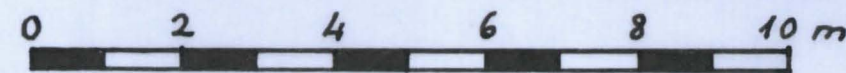

H I E K K A K U O P P A

12
11
10
9
8
7
6
5
4

⊗ kp

1:100

N M L

3

2

1

G F E D C B

49 m ymp.

49,5 m ymp.

Paattinen Auvainen Ylitälo

- ▲ saviastianpala tai -paloja
- hülta
- heikkoa palomaata

A. Siiriäinen 1965

kp = kanto = 181 = 48.40 m ymp.

kertomuksen liite n:o ②

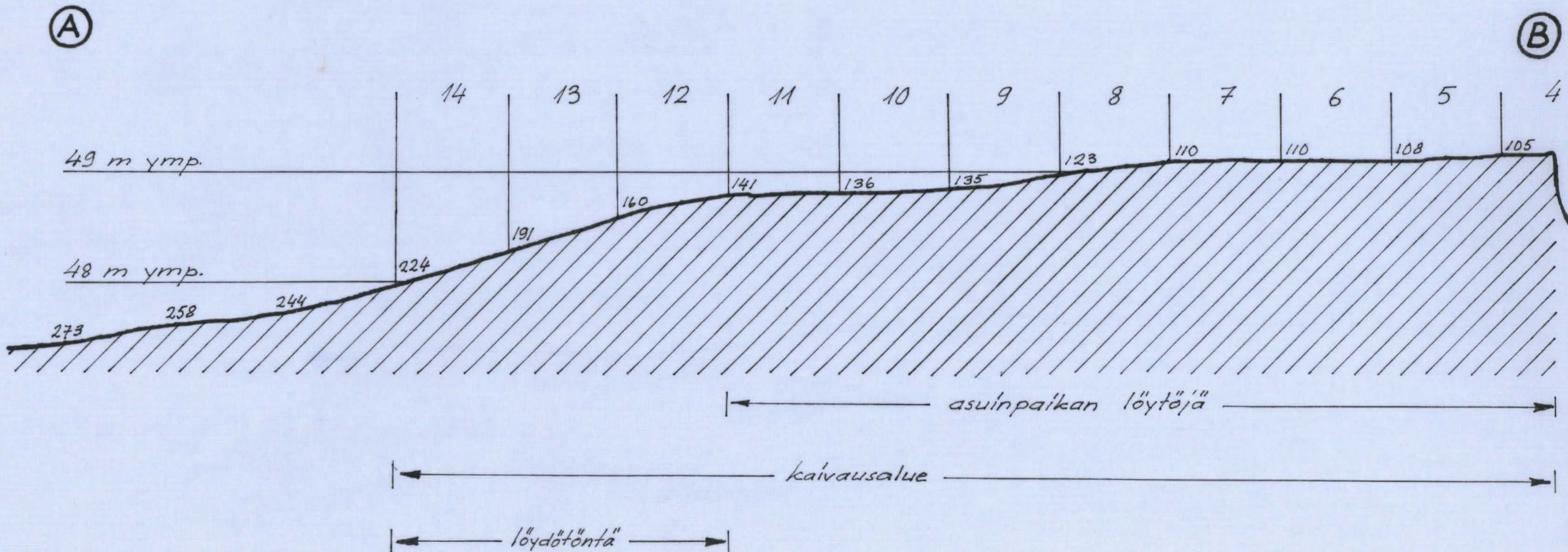
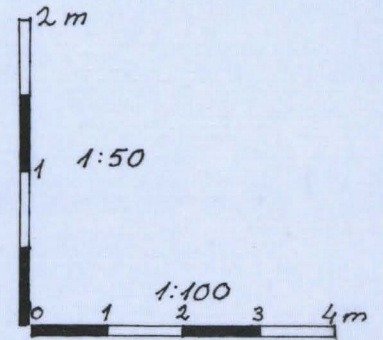
Paattinen Auvainen Ylitälo

A. Siiriäinen 1965

Pintaprofiili linjaa A-B pitkin (ks. liite 2)

kp = kanto = 181 = 48.40 m ymp.

kertomuksen liite n:o ③

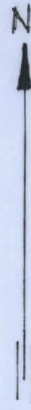
Paattinen Auvainen Ylitälo

A. Siiriäinen 1965

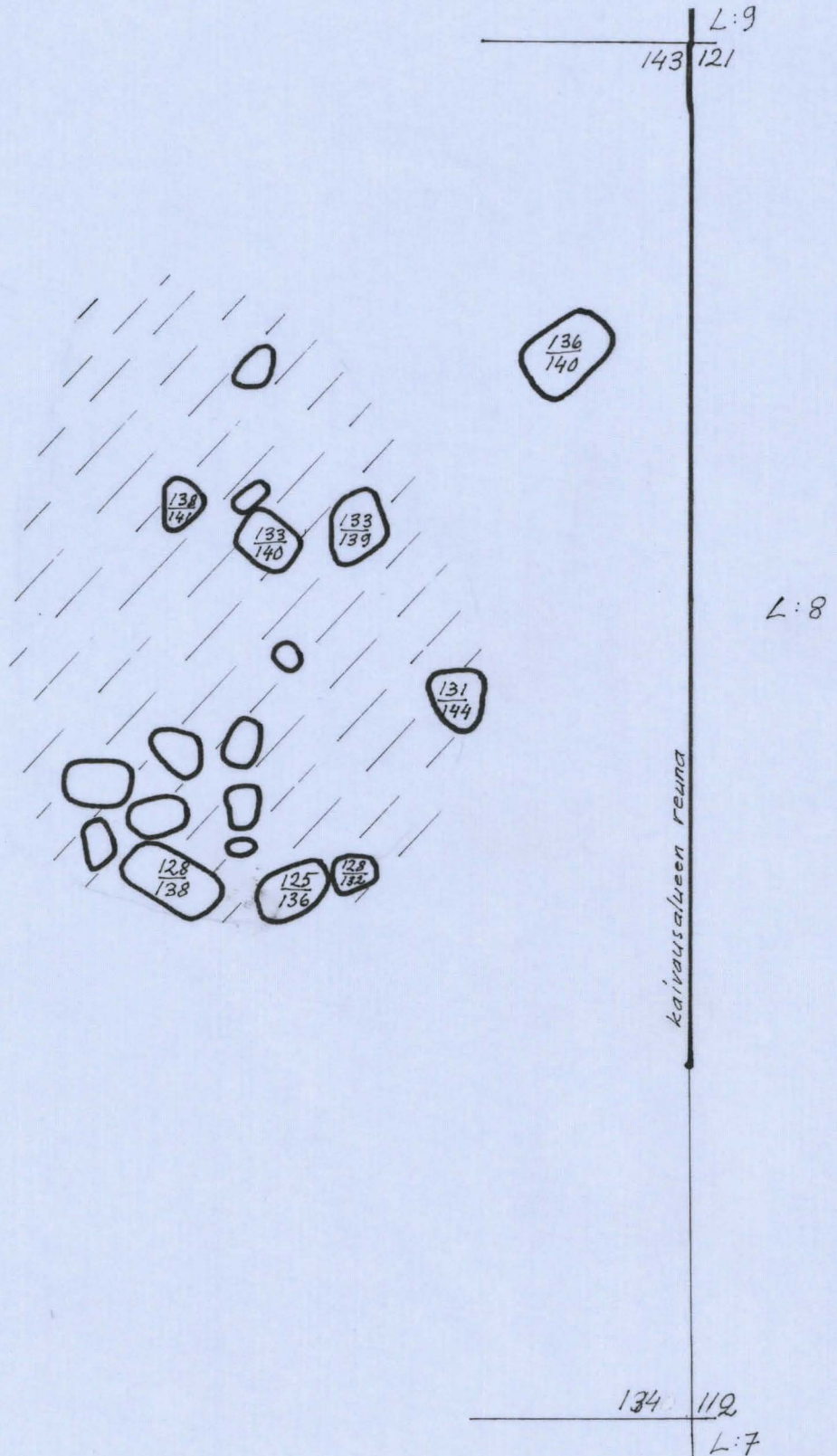
liesi rissa L:8 1:10

kp = kanto = 181 = 48.40 m ymp.

kertomuksen liite n:o (4)

heikkoa
palomaata

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLINTO

Turun piiri Vanhempi insinööri
 Turku 7.5.1965
 No R-244

Viite Kirjeenne № 891/22.4.1965

Asia Kivikautisen asuinpaikan tutkimi-
 - nen Hulvelan-Ylitalon sora-alueel-
 la, Paattinen.

..... Muinaistieteellinen toimikunta
 ..... Esihistoriallinen osasto
 Kansallismuseo

Kirjaamismerkinnät

muu / 10325
921 / 333300

Viitekirjeenne johdosta Turun tie- ja vesirakennuspiirin rakennustoimisto ilmoittaa, että sora-alueen tutkiminen toimestanne on mahdollista siten, että Turun tie- ja vesirakennuspiiri maksaa osan tutkimuskustannuksista tierakennusmäärärahoilla. Tällaisena kustannuksena tulisivat kysymykseen paikan päällä suoritettut työpalkkakustannukset. Sen sijaan Kansallismuseossa Helsingissä suoritettuihin tutkimuksiin ei määrärahoja voida käyttää. Mikäli Te katsotte tutkimuksen suorittamisen olevan mahdollista em. perustein, pyydän ottamaan yhteyttä allekirjoittaneeseen.

Toimialapäällikkö
 Vanhempi insinööri

T. Säteri

T. Säteri

/PL

Vastauksessa pyydetään viittaamaan kirjelmän numeroon ja päiväkseen